

Vergaderjaar 2020–2021

32 317

JBZ-Raad

MG

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID, VOOR RECHTSBESCHERMING EN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 juni 2021

Hierbij bieden wij u, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken, de geannoteerde agenda aan van de informele bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken op 15 en 16 juli 2021 in Slovenië.

De Minister van Justitie en Veiligheid, de Minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zijn voornemens deel te nemen aan deze informele JBZ-Raad.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol

Geannoteerde agenda van de informele bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken, 15–16 juli 2021

I. Binnenlandse Zaken, Asiel en Migratie

1. Digitale Agenda vanuit een rechtshandavingsperspectief = discussie

Het Sloveens voorzitterschap wil tijdens de informele Raad van gedachten wisselen over de «Digitale Agenda vanuit een rechtshandavingsperspectief». Op het moment van schrijven zijn nog geen nadere stukken bekend.

De bespreking betreft een voortzetting van de discussie in de JBZ-Raad van 7 en 8 juni 2021 ten aanzien van kunstmatige intelligentie en de impact die de regulering hiervan heeft op de rechtspleging en de rechtshandhaving.

Zoals aan uw Kamer gemeld in de BNC-fiches over de DSA en kunstmatige intelligentie¹ onderschrijft het kabinet het fundamentele belang van grondrechten en de menselijke maat in de toepassing van digitale technologieën in de rechtspleging en rechtshandhaving. Daarentegen moet ook aandacht bestaan voor de effectieve bestrijding van digitale criminaliteit, effectieve opsporing en veiligheid.

2. Follow-up Brdo-Brijuni Process

Naar verwachting zal het voorzitterschap de Raad bijpraten over de laatste ministeriële bijeenkomst van het Brdo-Brijuni Process, waar is gesproken over migratie-uitdagingen in de regio. Het Brdo-Brijuni Process is een bijeenkomst van de EU-lidstaten Slovenië en Kroatië met zes Balkanlanden voor versterking van de regionale samenwerking in de Westelijke Balkan.

3. Werklunch: Pact op Asiel en Migratie: mogelijke weg voorwaarts = discussie

Het inkomende Sloveense Voorzitterschap heeft de voor migratie verantwoordelijke bewindspersonen uitgenodigd om tijdens de lunch van gedachten te wisselen over de asiel- en migratievoorstellen van de Commissie en over mogelijke stappen die kunnen worden gezet om vooruitgang te boeken. Ter voorbereiding van de discussie zal het Sloveense Voorzitterschap een discussiestuk verspreiden. Dat is op het moment van schrijven nog niet ontvangen.

Voor het krachtenveld verwijst het kabinet korthedshalve naar de laatste verslagen van de JBZ-raad.² Dit krachtenveld is onveranderd. In algemene zin bestaat er brede overeenstemming over het belang van geïntensiverde inzet op de externe dimensie waarbij alle relevante instrumenten kunnen worden ingezet om de brede migratiesamenwerking met partnerlanden te versterken. Ten aanzien van de procedures aan de buitengrenzen en de inrichting van solidariteit lopen de posities nog steeds uiteen. Een standpunt van de Raad op individuele voorstellen wordt niet op korte termijn voorzien.

¹ Het BNC fiche over dit voorstel is op 31 mei jl. met uw Kamer gedeeld. Kamerstukken II 2020–2021, 22 112 nr. 3129.

² Kamerstukken II 2020–2021, 32 317, nr. 677 en 682.

De inbreng van het kabinet zal zijn gebaseerd op de standpunten zoals verwoord in de BNC-fiches.³ Ondanks dat verschillende voorstellen nadrukkelijk aan elkaar zijn gelieerd, is het kabinet geen voorstander van de zogenoemde pakketbenadering. Het kabinet pleit er al langer voor om enkele wetgevingsvoorstellen, zoals de Eurodac-verordening, versneld af te ronden. Ook voorstellen die niet afhankelijk zijn van wetgeving dienen wat het kabinet betreft zo snel mogelijk te worden uitgevoerd. Daarbij wordt gedacht aan de implementatie van het versterkte mandaat van Frontex op terugkeer, maar ook het versterken van de samenwerking met belangrijke partnerlanden door middel van de brede partnerschappen.

4. Schengenstrategie = discussie

Tijdens dit agendapunt wordt een discussie voorzien over de Schengenstrategie die de Europese Commissie op 2 juni jl. heeft gepubliceerd. Lidstaten zullen worden gevraagd een eerste reactie te geven en hun verwachtingen te delen, bijvoorbeeld ten aanzien van de door de Commissie voorgestelde aanpassing van de Schengen Grenscode aankomend najaar. Een discussiestuk wordt nog verwacht.

Over de gepresenteerde strategie heeft uw Kamer op 21 juni jl. een eerste toelichting ontvangen via het verslag van de JBZ-raad van 6–7 juni jl.⁴ Via het BNC-traject ontvangt uw Kamer nog voorafgaand aan deze informele JBZ-raad een uitgebreide toelichting en een kabinetappreciatie. Het standpunt ten aanzien van Schengen en de noodzaak om Schengen te versterken is eerder met uw Kamer gedeeld.⁵ De inbreng van het kabinet zal gebaseerd zijn op dit standpunt.

II. Justitie, Grondrechten en Burgerschap

1. Kunstmatige intelligentie = discussie

Het Sloveens voorzitterschap wil naar verwachting een discussie voeren over het op 21 april jl. gepubliceerde voorstel voor een de Verordening betreffende Kunstmatige Intelligentie (AI)⁶. Het Sloveense voorzitterschap zal naar verwachting een discussiestuk verspreiden. Op het moment van opstellen van de geannoteerde agenda is dit document nog niet beschikbaar. Het Europees grondrechtenagentschap (FRA) wordt ook uitgenodigd voor deze discussie.

De Telecomraad heeft het voortouw bij de behandeling van het voorstel voor een verordening. Het voorstel is tevens besproken in de JBZ-raad van 7–8 juni vanwege het belang van het voorstel voor een effectieve rechtshandhaving. De lidstaten hebben besproken dat het gebruik van AI in de rechtspleging, de rechtshandhaving en het veiligheids- en migratiedomein van grote toegevoegde waarde is, maar dat het belangrijk is een goede balans te vinden tussen enerzijds de effectiviteit van het gebruik van AI en anderzijds de rechtsbescherming en de bescherming van grondrechten. Naar verwachting zal het Sloveens voorzitterschap deze balans nader willen bespreken.

³ Kamerstukken II 2020–2021, 22 112 nr. 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963 en 2964.

⁴ 2021Z11313, Brief regering – Verslag van de JBZ-raad van 7 en 8 juni 2021.

⁵ Zie bijvoorbeeld Kamerstukken II 2020–2021, 22 112, nr. 2956 en 32 317, nr. 666.

⁶ Het BNC fiche over dit voorstel is op 31 mei jl. met uw Kamer gedeeld. Kamerstukken II 2020–2021, 22 112, nr. 3129.

De inzet van het kabinet, zoals verwoord in het BNC-fiche, ziet erop de justitiesector, inclusief rechtshandavingsinstanties, uit te rusten met passende moderne instrumenten om de rechtsbescherming en de veiligheid van de burgers te waarborgen, met de benodigde waarborgen om hun fundamentele rechten en vrijheden te eerbiedigen. Daarbij stelt het kabinet vast dat er een redelijk evenwicht moet worden gevonden tussen deze waarborgen en de mogelijkheden van organisaties als rechtshandavingsdiensten om AI-systemen te gebruiken en te ontwikkelen.

2. Kindvriendelijke rechtsprocedures = discussie

In aanloop naar het aankomend voorzitterschap heeft Slovenië duidelijk gemaakt veel waarde te hechten aan mensenrechten en kinderrechten in het bijzonder. Naar verwachting zal het Sloveense Voorzitterschap na bespreking in deze informele Raad willen toewerken naar Raadsconclusies over kinderrechten.

Op 24 maart jl. heeft de Europese Commissie een voorstel uitgebracht voor een Europese Strategie voor de Rechten van het Kind. Met deze strategie beoogt de Commissie alle nieuwe en bestaande EU-wetgeving, beleid en financieringsinstrumenten die raken aan kinderrechten samen te brengen binnen één alomvattend kader⁷. Het voor de informele Raad geagendeerde thema «kindvriendelijke rechtsprocedures» is een van de vijf thema's van de Europese Strategie. Lidstaten worden onder andere opgeroepen om universele, gratis en onmiddellijke toegang tot geboorteregistratie en certificering voor alle kinderen te bevorderen en te waarborgen. Het kabinet hecht veel waarde aan kindvriendelijke rechtsprocedures. Zoals ook in het BNC-fiche is toegelicht, wordt het belang van het kind in Nederland in alle procedures meegewogen en in jeugdstrafrechtprocedures vanaf de aanhouding tot en met de inverzekeringstelling vooropgesteld.

Tijdens de JBZ-Raad zal de inzet van het kabinet conform het BNC-fiche zijn, waarbij een belangrijk element blijft dat lidstaten de vrijheid behouden om met nationaal beleid invulling te geven aan de kinderrechtenstrategie.

3. Werklunch: Digitaal nalatenschap = discussie

Voor de lunchbespreking heeft het Sloveens voorzitterschap het onderwerp digitaal nalatenschap geagendeerd. Nederland heeft dit onderwerp eerder binnen de EU onder de aandacht gebracht. Onder digitaal nalatenschap moet onder andere worden verstaan de gegevens die iemand na zijn of haar overlijden in social media accounts achterlaat, zoals Facebook, LinkedIn of Instagram, maar ook hun mailbox of foto's in de digitale omgeving. Er zijn nu geen specifieke regels voor het erven van digitale accounts met bijbehorende inhoud bij overlijden. Digitaal nalatenschap heeft raakvlakken met verschillende rechtsgebieden (onder meer erfrecht, contracten- en consumentenrecht en privacyrecht) en heeft per definitie een grensoverschrijdend karakter. Het kabinet heeft onderzoek laten doen naar aspecten van de digitaal nalatenschap en zal dit binnenkort aan uw Kamer zenden. Vanwege de grensoverschrijdende aspecten van de digitale diensten acht het kabinet een discussie op EU-niveau van groot belang om duidelijkheid te scheppen voor de burger,

⁷ BNC-fiche met de kabinetsreactie op dit voorstel is op 30 april jl. met uw Kamer gedeeld. Kamerstukken II 2020–2021, 35 827, nr. A.

diens nabestaanden en de grote technologiebedrijven. Een groot aantal lidstaten ondersteunt dit. Het is op dit moment nog onduidelijk op welke wijze het voorzitterschap dit onderwerp wil bespreken.